

Agendaformulier B&W-vergadering 4 juni 2024

Portefeuillehouder	Jeroen Diepemaat Agendaletter C		
Onderwerp	Tussentijdse evaluatie aanpak energiearmoede en vervolg		
Openbaar	<i>Openbaar: ja</i>		
Organisatieonderdeel (cluster of afdeling)	Cluster Strategie & Beleid Fysiek	Corsanummer:	2400011117
Schrijver	K. van Osch	Casenummer	BV24000157
Urgentie			
Raadsbesluit nodig	Nee		
Raad informeren	Ja		

Mee geadviseerd door	SBS: L. Meuleman; M. Bonthuis. KCC: N. Fikkert, Wijkwijzers: W. Silvius. JZ: M. Bakker, R. de Wit. SDM: I Stegeman		
Advies gemeentesecretaris			

Conceptbesluit

- Op basis van de tussentijdse evaluatie SPUK Energiearmoede te besluiten tot de volgende aanpassingen van de Aanpak Energiearmoede:
 - De doelgroep te wijzigen in: huishoudens met een huur- of koopwoning met een bouwjaar voor 1983, met energielabel D of slechter en een WOZ waarde van maximaal 250.000 euro (peildatum 2022);
 - De subsidiebeschikking aan Alifa voor de inzet van bespaarcoaches en de FIXbrigade te verlengen tot en met 31 december 2025;
 - De subsidiebeschikking aan Incluzio voor de inzet van een Energie Ambassadeur in stadsdeel Zuid uit te breiden met de wijk Tweekelerveld en te verlengen tot en met 31 december 2025;
 - De extra kosten die uitbreiding en verlenging van de subsidie aan Incluzio met zich meebrengt te financieren tot een maximumbedrag van 385.817 euro;
 - 500.000 euro beschikbaar te stellen voor extra gratis isolatiemaatregelen in Tweekelerveld en de Zuidwijken;
 - 1 miljoen euro beschikbaar te stellen voor een tweede ronde van de witgoedregeling en hiervoor de 'Beleidsregels tweede tijdelijke witgoedregeling SPUK Energiearmoede 2024' vast te stellen;
- Deze maatregelen te dekken uit de middelen vanuit de SPUK Aanpak Energiearmoede;
- De Raad per brief te informeren.

Publieksvriendelijke samenvatting

In 2023 zijn wij begonnen met de Aanpak Energiearmoede, om inwoners van Enschede te ondersteunen bij het nemen van energiebesparende maatregelen. De aanpak tot nu toe is nu geëvalueerd, dit heeft geleid tot enkele aanpassingen. Zo wordt de inzet van de FIXbrigade, de bespaarcoaches en de Energie Ambassadeur verlengd en komt er een tweede ronde van de witgoedregeling. Ook is de doelgroep voor deze regeling anders gedefinieerd, zodat we gericht kunnen communiceren en zo hopelijk meer huishoudens kunnen bereiken.

B&W besluit dd.

(In te vullen na de vergadering door loco-gemeentesecretaris)

Inleiding en voorgeschiedenis

In 2022 ontving Enschede via een SPUK uitkering bijna 5,8 miljoen euro voor het tegengaan van energiearmoede. Op 31 januari 2023 is het plan van aanpak voor besteding van deze middelen door het college vastgesteld (BV22000626). Er is besloten tot een aanpak met drie sporen:

1. Inzet van de FIXbrigade (klusteam), bespaarcoaches en energieambassadeur
2. Gratis isolatiemaatregel voor koopwoningen in Tweekelerveld en de Zuidwijken
3. Witgoedregeling

Spoor 1 en 2 richten zich op huishoudens met een inkomen tot 150% van het wettelijk sociaal minimum en een woning met energielabel D of slechter. Spoor 3 richt zich op huishoudens die kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen ontvangen. Aanvullend op vaststelling van het plan van aanpak is op 25 april 2023 besloten tot subsidiering van Alifa en Incluzio voor het uitvoeren van spoor 1 (BV23000120) en is op 5 december 2023 de witgoedregeling vastgesteld (BV23000469). Spoor 2 kon onder het bestaande contract met Duurzaam Bouwloket worden uitgevoerd.

De looptijd van de aanpak was oorspronkelijk tot eind 2024. Inmiddels is de deadline vanuit het Rijk verzet naar eind 2025 en zijn er extra middelen toegekend. Om zo nodig te kunnen bijsturen richting 2025 is de aanpak tot nu toe geëvalueerd. In bijlage 1 wordt de uitvoering van de verschillende maatregelen uiteengezet, wordt inzicht gegeven in de besteding van de beschikbare middelen en worden verbetervoorstellen gedaan voor het vervolgtraject. Ook wordt er een bestedingsvoorstel gedaan voor de extra toegekende middelen à 2 miljoen euro.

Voorgestelde wijzigingen

Op basis van de tussentijdse evaluatie worden de volgende aanpassingen voorgesteld:

Onderdeel	Oorspronkelijk Plan van Aanpak	Voorgestelde wijziging
Doelgroep	Huishoudens met een inkomen van maximaal 150% sociaal wettelijk minimum, energielabel D of slechter.	• Huishoudens met woning met bouwjaar voor 1983, energielabel D of slechter en een WOZ waarde van maximaal 250.000 euro (peildatum 2022)
Spoor 1	FIXbrigade en bespaarcoaches, tot 31-12-2024 (Alifa)	• Verlenging inzet tot 31-12-2025 • Mogelijk binnen huidige subsidie, geen inzet extra middelen
	Energie Ambassadeur Zuid, tot 31-12-2024 (Incluzio)	• Verlenging inzet tot 31-12-2025 • Inzet extra Energie Ambassadeur Tweekelerveld, van 1 juli 2024 tot 31-12-2025 • Inzet extra middelen: 385.000 euro
Spoor 2	Gratis grote isolatiemaatregel specifiek voor koopwoningen in Zuid en Tweekelerveld.	• Inzet extra middelen: 500.000 euro
Spoor 3	Voucher witgoed à 500 euro, 1.000 stuks. Op is op en beperkte doelgroep kwijtschelding gemeentelijke belastingen	• 2e ronde witgoedregeling, voucher à 500 euro, 2.000 stuks. - Huishoudens die in de periode 1 oktober 2022 - 31 mei 2024 volledige kwijtschelding gemeentelijke belastingen hebben ontvangen m.u.v. huishoudens met voucher uit 1e ronde.

		- Loting na sluiting inschrijftermijn
		• Inzet extra middelen: 1 miljoen euro
Overig		• Inzet middelen voor communicatie e.a.: 150.000 euro

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

De aanpak energiearmoede richt zich op het realiseren van energiebesparing bij inwoners die te maken hebben met energiearmoede, met de bijbehorende besparing op de energierekening. Zo wordt er bijgedragen aan de opgaven Groen en Duurzaam Enschede en Inclusief Enschede.

Argumenten**1.1 Zo worden drempels verlaagd en kan er gericht worden gecommuniceerd**

Uit de evaluatie blijkt dat het aantal aanmeldingen voor spoor 1 en met name spoor 2 achterblijft. Dit komt onder andere door de gekozen doelgroep. De huidige aanpak gaat uit van een doelgroepbenadering op basis van inkomen (150% van het sociaal wettelijk minimum) en energielabel. Het is voor huishoudens lastig in te schatten of ze in aanmerking komen en wij kunnen zelf niet gericht communiceren. Om onze doelen te behalen is juist een versnelling nodig. Daarom is het verstandig de afbakening van de doelgroep aan te passen. Voorgesteld wordt te kiezen voor: huishoudens met een huur- of koopwoning met bouwjaar voor 1983 (bouwperiode passend bij label D), met energielabel D of slechter en een WOZ waarde tot 250.000 euro (peiljaar 2022). Deze waarde is zo gekozen dat zich voor de gratis isolatiemaatregel in Tweekelerveld en Zuid een doelgroep van circa 3.000 huishoudens vormt, die gericht kan worden aangeschreven. Er zijn voor deze groep 1.000 maatregelen beschikbaar.

1.2 Verlenging van de inzet van Alifa is binnen de al verstrekte subsidie mogelijk

In 2023 is aan Alifa een incidentele subsidie van 1.581.337 euro verstrekt voor inzet en aansturing van de FIXbrigade en de bespaarcoaches (inclusief materiaal), tot eind 2024. Het benodigde budget per woning blijkt echter lager uit te vallen dan begroot. Hierdoor is er nog voldoende financiële ruimte om de inzet te verlengen tot eind 2025. De subsidie kan verlengd worden op grond van artikel 4:23 lid 3 onder d. Daaruit volgt dat een incidentele subsidie maximaal voor vier jaren mag worden verstrekt.

1.3 Voor verlenging en uitbreiding van de inzet van Incluzio is een collegebesluit nodig

Aan Incluzio is in 2023 een incidentele subsidie van 237.769 euro verstrekt voor de inzet van een Energie Ambassadeur in het stadsdeel Enschede Zuid, tot eind 2024. Inzet van de Ambassadeur leidt tot een grote toename van het aantal aanmeldingen voor de overige diensten binnen de aanpak (bespaarcoach en gratis isolatiemaatregel). Dit maakt dat we niet alleen in Zuid, maar ook in Tweekelerveld, de andere wijk waar de gratis isolatiemaatregel beschikbaar is, een Energie Ambassadeur willen inzetten. Daarom stellen we voor om in 2025 de inzet van een Energie Ambassadeur in het stadsdeel Zuid te verlengen en uit te breiden naar de wijk Tweekelerveld.

Verlenging van de inzet in stadsdeel Zuid brengt 154.327 euro aan extra kosten met zich mee (voor 2025). Voor uitbreiding naar Tweekelerveld geldt een zelfde bedrag voor 2025. Inzet voor de rest van 2024 kost nog eens 77.163 euro. In totaal gaat het om een extra kosten à 385.817 euro. De al verstrekte subsidie biedt daarvoor niet de financiële ruimte. De extra benodigde subsidie kan gedekt worden uit de SPUK Aanpak Energiearmoede (zie ook 2.1.). Ook deze subsidie kan verlengd worden op grond van artikel 4:23 lid 3 onder d.

1.4 Er is veel behoefte aan een tweede ronde

Eind 2023 is de witgoedregeling opengesteld. Hierbij is het aanschrijven van de doelgroep niet helemaal goed gegaan. Wel bleek de animo voor de regeling groot, en is toegezegd dat gekeken zou worden naar mogelijkheden voor een tweede ronde. De extra toegekende middelen maken dit inderdaad mogelijk.

Voorgesteld wordt 2.000 vouchers beschikbaar te stellen. De doelgroep blijft hierbij hetzelfde: huishoudens die volledige kwijtschelding hebben ontvangen van de gemeentelijke belastingen. Hierbij wordt de periode 1 oktober 2022 - 31 mei 2024 aangehouden. Het gaat hierbij om een doelgroep van circa 9.800 huishoudens, waarbij de 1.000 huishoudens die al in de 1^e ronde een voucher hebben verzilverd, uitgesloten worden van deelname aan ronde 2.

Geïnteresseerden kunnen zich inschrijven voor de tweede ronde. Huishoudens die niet digitaal vaardig zijn of andere ondersteuning nodig hebben, kunnen via de Wijkwijzers en specifieke gemeentelijke locaties ondersteuning krijgen. Na de sluitingsdatum worden de vouchers verloot (door een notaris) onder alle deelnemers, zodat eenieder een gelijke kans op toekenning heeft. De tweede ronde gaat begin september van start. Het is nodig om nieuwe beleidsregels voor de tweede ronde van de regeling vast te stellen (bijlage 2).

2.1 Er zijn voldoende middelen beschikbaar vanuit de SPUK toekenning

Via meerdere toekenningen is er bijna 7,8 miljoen euro vanuit de SPUK Aanpak Energiearmoede ontvangen. Hier kunnen alle lopende en nieuw voorgestelde maatregelen uit gedekt worden.

3.1 We informeren de Raad per brief over onze aanpak

Op 12 februari jl. is de Raad tijdens een informatiesessie al op hoofdlijnen bijgepraat over de resultaten van de aanpak tot nu toe. Nu wordt de Raad uitgebreider geïnformeerd over de tussentijdse evaluatie en de onderdelen waarop wordt bijgestuurd (bijlage 3).

Risico's

1.1 De criteria zijn ook nu niet waterdicht

Het aantal aanmeldingen voor de gratis isolatiemaatregel blijft achter. Er moeten nog circa 1.000 maatregelen worden uitgevoerd voor de deadline van besteding van de middelen (eind 2025). Om de drempel voor aanmelding te verlagen, is nu gekozen voor een andere doelgroepbenadering (bouwjaar, label en WOZ). Nu de inkomenseis komt te vervallen, kan het zijn dat er een aanvraag wordt gedaan voor een gratis isolatiemaatregel door een woningeigenaar die onze ondersteuning niet echt nodig heeft. Gezien het achterblijvende aantal aanvragen is een andere benadering echter nodig. Hiernaast was ook de inkomenseis niet waterdicht. Er werd steekproefsgewijs gecontroleerd, en aanvragers zouden in theorie ook over veel eigen spaargeld kunnen beschikken. We verwachten echter dat het grootste deel van de middelen op de juiste plek terecht komt, en in ieder geval vindt er energiebesparing door isolatie plaats.

1.2 Versnelling is nodig, maar lastig te realiseren. Zo nodig volgt een verdere aanpassing.

We houden voor de gratis isolatiemaatregel vooralsnog vast aan de twee huidige wijken (zie ook afweging en alternatieven) en passen de doelgroepbenadering aan. Hopelijk leidt dit tot een toename in het aantal aanmeldingen. We monitoren de komende maanden de benodigde versnelling. Hierbij stellen we een deadline op 31 augustus 2024. Mocht het aantal aanmeldingen nog steeds achterblijven, volgt na de zomer een voorstel voor uitbreiding naar een extra (kwetsbare) wijk.

1.3 Het aantal vouchers is nog steeds beperkt

Ook bij de tweede ronde van de witgoedregeling zullen er inwoners buiten de boot vallen, er zijn immers 2.000 vouchers beschikbaar voor circa 8.800 huishoudens (circa 9.800 huishoudens min de 1.000 die een voucher hebben verzilverd in de eerste ronde). Wel worden deze vouchers nu verloot, waardoor iedereen even veel kans maakt. Zie ook "Afweging en alternatieven".

Kosten en financiële dekking van het voorstel

In het kader van de SPUK Energiearmoede heeft Enschede in totaal een bedrag van circa 7,8 miljoen euro ontvangen. Alle reeds ingezette en nu voorgestelde activiteiten kunnen uit deze middelen worden gedekt. De bijdrages zijn uitgekeerd door middel van een Specifieke Uitkering (SPUK). De besteding moet in de jaarrekeningen van 2022 – 2025 verantwoord worden.

Maatregelen:	Collegevoorstel april 2023	Extra middelen	Totaal
* Inzet ambtelijke uren, procesbegeleiding, verantwoording ea	€ 250.000,00	€ 65.000,00	
* Kleine maatregelen, adviezen, Fixbrigade en energieambassadeurs	€ 1.820.000,00	€ 385.000,00	
* Gratis isolatie maatregel Zuid en Twakkelveld	€ 2.975.000,00	€ 500.000,00	
* Communicatie/campagne, inclusief markten en promotiemateriaal	€ 100.000,00	€ 50.000,00	
* Witgoedregeling	€ 540.000,00	€ 1.000.000,00	
* Inkoop adviezen en renovatiescans	€ 100.000,00		
* Overige	€ 45.000,00		
Totaal	€ 5.830.000,00	€ 2.000.000,00	€ 7.830.000,00

Afweging en alternatieven

De voorgestelde aanpassingen op de oorspronkelijke aanpak en de besteding van de extra toegekende middelen zijn voortgekomen uit de ervaring met de aanpak tot nu toe, zoals verwoord in de evaluatie, en de input van alle deelnemende partners (zie ook 'participatie'). Voorgesteld wordt deze lijn te volgen.

Doelgroep

Er is gekozen voor een WOZ waarde van 250.000 euro. Dit criterium is vooral relevant voor de gratis isolatiemaatregel. De grens had ook ergens anders kunnen liggen, maar dan zou er een te beperkte of juist te grote groep huishoudens ontstaan die in aanmerking komt voor een gratis isolatiemaatregel. Ook volgt er nog een nieuwe regeling voor de lokale isolatieaanpak, die gericht dient te zijn op woningen met een maximale WOZ waarde van 303.000 euro (zie 'vervolg'). Deze WOZ waarde is dan het onderscheidend criterium, aangezien het in beide gevallen om woningen met een energielabel D of slechter moet gaan.

Gratis isolatiemaatregel

De gratis isolatiemaatregel is beschikbaar voor woningeigenaren in Twakkelveld en Zuid, omdat we hier de combinatie kunnen maken met de inzet van onze welzijnspartners. We zien dat deze combinatie essentieel is voor het bereiken en enthousiasmeren van de doelgroep. Het zou mogelijk zijn om de gratis maatregel stadsbreed beschikbaar te stellen, om zo de versnelling te realiseren. De inzet van de coaches en ambassadeurs vanuit Alifa en Incluzio is echter voor de hele stad simpelweg niet te realiseren. Indien na de zomer het aantal aanmeldingen ondanks de nu voorgestelde aanpassingen nog steeds achterblijft, komen we met een voorstel voor uitbreiding naar een extra (kwetsbare) wijk in Enschede.

Witgoed

Specifiek rondom de witgoedregeling zijn ambtelijk enkele alternatieven besproken. Een mogelijk alternatief hierbij was het gericht toekennen van vouchers aan de huishoudens die het langst gebruikmaken van de mogelijkheid tot kwijtschelding. Aangezien dit niet noodzakelijk betekent dat deze huishoudens hier het meest mee geholpen zijn (en de meeste energie kunnen besparen), is hier niet voor gekozen. Via loting maken alle huishoudens een gelijke kans op een voucher. Ook kunnen er meer dan 2.000 vouchers beschikbaar worden gesteld, maar dit gaat ten koste van de gratis grote isolatiemaatregel en de grotere energiebesparing die hiermee gepaard gaat.

Participatie

De evaluatie met bijbehorende voorstellen voor het vervolgtraject is uitgevoerd door het kernteam Energiearmoede. Hierin zijn de welzijnspartners Alifa en Incluzio, de woningcorporaties en de gemeente vertegenwoordigd. Via het bredere netwerk van Alifa en Incluzio zijn ook de overige partners van Rondkomen met je inkomen (indirect) bij deze aanpak aangehaakt.

Communicatie met direct betrokkenen:

Afstemming met betrokken welzijnspartijen vindt plaats binnen het kernteam energiearmoede.

Via een algemene communicatiecampagne worden huishoudens gewezen op alle mogelijke maatregelen. Daarnaast worden alle huiseigenaren die in Twakkelveld en Zuid in aanmerking komen voor een gratis isolatiemaatregel gericht aangeschreven.

De huishoudens die in aanmerking komen voor de tweede ronde van de witgoedregeling worden allemaal aangeschreven. Mensen die niet digitaal vaardig zijn of andere ondersteuning nodig hebben, kunnen via de Wijkwijzers en specifieke gemeentelijke locaties ondersteuning krijgen.

Mensen die op de wachtlijst van de eerste ronde van de witgoedregeling stonden, worden automatisch ingeschreven voor deelname aan de loting voor de tweede ronde. Hier krijgen zij een aparte brief over.

Interne communicatie

Afgestemd met afdeling beleid/sociaal, subsidieadviseur welzijnswerk, KCC en wijkwijzers

PR over besluit:

n.v.t.

Persbericht, ja of nee:

Ja

Vervolg

- De Raad wordt per brief geïnformeerd
- De beleidsregels voor de tweede ronde van de witgoedregeling worden gepubliceerd in het Gemeenteblad.
- Indien het aantal aanmeldingen voor de gratis grote isolatiemaatregel ondanks de voorgestelde wijzigingen achterblijft bij de doelstelling, volgt eind augustus een nieuw voorstel. Dit voorstel richt zich dan op uitbreiding van de wijken waarvoor deze maatregel geldt.
- Medio 2025 wordt geëvalueerd of we na afloop van de aanpak energiearmoede verder willen gaan met inzet van de FIXbrigade en de bespaarcoaches. Indien dit het geval is, wordt hierbij ook bekeken of deze taak beter bij Incluzio ondergebracht kan worden, aangezien het wijkwelzijnswerk inmiddels is overgegaan van Alifa naar Incluzio.
- Binnenkort wordt een voorstel voorgelegd voor de besteding van de rijksmiddelen die zijn ontvangen vanuit de SPUK LAI, voor het vormgeven van een lokale aanpak isolatie. Deze middelen kunnen deels ook worden ingezet voor de doelgroep energiearmoede. Wel is deze regeling gericht op woningen met een hogere WOZ waarde (303.000 euro).

Bijlage(n)

	Omschrijving	College	Raad	Niet actief publiceren	Geheim
Bijlage 1	Tussentijds evaluatie aanpak energiearmoede	Ja	Ja	Nee	Nee
Bijlage 2	Beleidsregels tweede ronde witgoedregeling	Ja	Nee	Nee	Nee
Bijlage 3	Brief aan de Raad	Ja	Ja	Nee	Nee